

Διαδίκτυο & σχολείο: Η ιστοεξερεύνηση ως μέσο ενίσχυσης της Φιλαναγνωσίας (Α')

Επιστήμες / Πληροφορική & Internet

Γεώργιος Μπασματζίδης, Εκπαιδευτικός, Διδάκτωρ Παιδαγωγικής ΑΠΘ

Σελίδα μαθητή

- εισαγωγή
- εργασία
- διαδικασία
- αξιολόγηση
- συμπέρασμα
- πηγές
- σελίδα εκπ/κού

"Στο μισό του ουρανού"

Μια διαδικτυακή περιπέτεια διαβάζοντας ένα βιβλίο

Με αφορμή το βιβλίο "Στο μισό του ουρανού", της Έλενας Αρτζανίδου, θα ξεκινήσετε μια περιπετειώδη εξερεύνηση στο διαδίκτυο. ταξιδεύετε στις θάλασσες της πληροφορίας και θα διαλέξετε ό,τι σας είναι απαραίτητο. Θα σας παραθέσουμε τα βασικά σημεία της παραπάνω ιστορίας.

Η Ωραιοζήλη είναι ένα κορίτσι που γεννήθηκε και μεγάλωσε σε ένα ακριτικό νησί του Αιγαίου, τη Σύμη. Τα χρόνια κυλούσαν όμορφα για το κορίτσι, πνιγμένα στις αγκαλιές και τα χόδια της μητέρας της Αστερόπης, του πατέρα της Μιχάλη και της γιαγιάς Πηνελόπης. Η Ωραιοζήλη, εκτός από το πάθος της για τη θάλασσα, έχει μεγάλο ταλέντο στη ζωγραφική, το οποίο το κληρονόμησε από τον παππού της. Περνά τις μέρες του καλοκαιριού της μαζί με την παρέα της κάνοντας βουτιές στη θάλασσα ενώ η καλύτερή της φίλη είναι η Ντιλάι, ένα κορίτσι από το Μαρμαρά που ζει με την οικογένειά της στη Σύμη, αφού οι γονείς της είναι πολιτικοί πρόσφυγες. Κάποια μέρα στην παρέα προστίθεται και η Σεβασπιόνα, ένα κοριτσάκι από τη Θεσσαλονίκη που κάνει διακοπές στο νησί, και η Ωραιοζήλη σώζει από βέβαιο πνιγμό. Από τότε γίνονται φίλες και κατά τη διάρκεια του χειμώνα αλληλογραφούν. Η μοίρα όμως επιφυλάσσει σ' Ωραιοζήλη μια δυσάρεστη έκπληξη. Ο αγαπημένος της πατέρα τραυματίζεται βαριά όταν πέφτει από τη στέγη που προσπαθούσε να επισκευάσει. Το νοσοκομειακό ελικόπτερο δεν καταφέρνει να προσγειωθεί στο νησί λόγω κακοκαιρίας και ο Μιχάλης χάνει τη μάχη το θάνατο. Αυτός ο χαμός θα κάνει το κορίτσι να κλειστεί στον εαυτό της, τη μητέρα της να αναγκαστεί να δουλέψει και τη γιαγιά γ' γεράσει πρόωρα. Τα χρόνια της εφηβείας της περνούν δύσκολα. Οι φίλοι της κάνουν ό,τι μπορούν για να τη βοηθήσουν να ξεπερά το χαμό του πατέρα της. Τα καταφέρνει τελικά αρκετά χρόνια μετά, τελειώνοντας το Λύκειο, όταν το έργο της «Στο μισό του ουραν βραβεύεται και η ίδια γίνεται δεκτή στη Σχολή Καλών Τεχνών.

Ιστοεξερεύνηση για τη φιλαναγνωσία

Δημιουργήθηκε από τον εκπαιδευτικό Μπασματζίδα Γεώργιο copyright©2013

Τα τελευταία χρόνια με τη ραγδαία εξάπλωση του διαδικτύου και τη σύνδεση σχεδόν όλων των σχολικών μονάδων σε αυτό η ιστοεξερεύνηση τείνει να γίνει αναπόσπαστο κομμάτι της μαθησιακής διαδικασίας. Θεωρείται μάλιστα και ένας από τους πιο ενδεδειγμένους τρόπους αναζήτησης πληροφοριών καθώς ο μαθητής καθοδηγείται και δε χάνεται στην πληθώρα πληροφοριών του παγκόσμιου ιστού.

Συχνά το αποτέλεσμα της υπερπροσφοράς των πληροφοριών είναι η γνωστική υπερφόρτωση των μαθητών, που εκφράζεται από αίσθηση ανικανοποίητου, αποστροφή από το διάβασμα και τέλος έλλειψη ενδιαφέροντος (Χαλκίδης κ.α., 2009). Για να αποφευχθούν αυτές οι ανεπιθύμητες καταστάσεις σχεδιάστηκε το webquest http://users.sch.gr/gbasn/Webquest_Filanagnosia/index.htm

Σύμφωνα με τον εισηγητή του όρου και δημιουργό του webquest B. Dodge, ιστοεξερεύνηση είναι η εκπαιδευτική δραστηριότητα που εντάσσεται στο αναλυτικό πρόγραμμα κατά την οποία οι περισσότερες ή και όλες οι πληροφορίες που απαιτούνται για την επίλυση ενός προβλήματος ή για τη σύνθεση μιας γνωστικής ενότητας, προέρχονται από πηγές του διαδικτύου (Dodge, 1995).

Τα webquests ή αλλιώς δικτυακές αποστολές φιλοδοξούν να αποτελέσουν ένα ενδιαφέρον πεδίο για τον εκπαιδευτικό που προσπαθεί να επικαιροποιήσει το μάθημά του, να το κάνει ενδιαφέρον και ευχάριστο δίνοντας ευκαιρίες αυτενέργειας στους μαθητές του.

Στη διεύθυνση http://users.sch.gr/gbasn/Webquest_Filanagnosia/index.htm υπάρχει μια διαδικτυακή πρόταση για την ενίσχυση της φιλιαναγνωσίας. Η συγκεκριμένη ιστοεξερεύνηση(webquest) είναι μια καθοδηγούμενη αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο. Εκμεταλλευόμενοι τις διευκολύνσεις που μας παρέχουν οι ΤΠΕ και το διαδίκτυο στοχεύουμε να καλλιεργήσουμε την αγάπη των μαθητών για την ανάγνωση λογοτεχνικών κειμένων καθώς επίσης και την ανάπτυξη κριτικής αναζήτησης πληροφοριών μέσα από ομαδοσυνεργατικά μοντέλα. Η συγκεκριμένη πρόταση απευθύνεται σε μαθητές της Δ', Ε' και Στ' τάξης, αφορά ένα συγκεκριμένο λογοτεχνικό βιβλίο αλλά μπορεί να αποτελέσει έναυσμα ώστε τροποποιώντας την ο κάθε εκπαιδευτικός να την προσαρμόσει σε άλλη ηλικιακή ομάδα ανάλογα με το λογοτεχνικό βιβλίο που θα επιλεγεί.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗΣ

Το μοντέλο των ιστοεξερευνήσεων βασίζεται στην προσέγγιση του υπολογιστή ως διαμεσολαβητή της όλης διαδικασίας. Με το σκεπτικό αυτό σε καμία περίπτωση η χρήση του υπολογιστή δεν αντικαθιστά την ανθρώπινη ευφυΐα αλλά υποστηρίζει

τις ανθρώπινες πρακτικές μέσα από τις οποίες οικοδομείται η γνώση (Κουλαΐδης, 2007).

Η ιστοεξερεύνηση είναι βασικά ένα σενάριο μαθήματος που αποσκοπεί να βοηθήσει το μαθητή να εξοικειωθεί με τη γνώση που παρέχει το Διαδίκτυο, μαθαίνοντας να το χρησιμοποιεί ως πηγή (Dodge, 2001).

Ένα webquest αποτελεί μια δραστηριότητα κατευθυνόμενης διερεύνησης (Ματσαγγούρας, 2001; Βοσνιάδου, 2001) κατά την οποία οι μαθητές αναλαμβάνουν να λύσουν ένα πρόβλημα ή να φέρουν σε πέρας μια εργασία αξιοποιώντας ως πηγή πληροφόρησης το διαδίκτυο αλλά όχι πάντα ως μοναδική. ***Το διαδίκτυο ως γνωστόν είναι ένα χάος πληροφοριών και συχνά μέσα σε αυτό ο μαθητής μπορεί να χαθεί και να αποπροσανατολιστεί. Είναι αμφίβολο λοιπόν αν η ελεύθερη πλοήγηση και αναζήτηση αρκεί για να οδηγήσει στη μάθηση*** (Hammond & Allison, 1989), (Jonassen, 1991) και 2 7ο Πανελλήνιο Συνέδριο των Εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ στην επίτευξη των στόχων ενός μαθήματος (Romiszowski, 1990). Είναι λοιπόν δόκιμο η αναζήτηση των πληροφοριών να προέρχεται από συγκεκριμένες πηγές τις οποίες έχει εντοπίσει και αξιολογήσει ο εκπαιδευτικός. Ο ρόλος πλέον του εκπαιδευτικού γίνεται περισσότερο συντονιστικός και διευκολυντικός και λιγότερο εκείνου του προμηθευτή γνώσεων και πληροφοριών (Ράπτης & Ράπτη, 2007).

Τελικά οι ιστοεξερευνήσεις κινητοποιούν τους μαθητές στο να:

- Διερευνήσουν ανοιχτά ερωτήματα.
- Επικοινωνήσουν την προσωπική τους εμπειρία.
- Συμμετέχουν σε ομαδικές δραστηριότητες.

Για να εφαρμοστεί μια ιστοεξερεύνηση δε χρειάζεται οι μαθητές να έχουν ιδιαίτερη γνώση κάποιου συγκεκριμένου λογισμικού. Η εξοικείωση των μαθητών με το διαδίκτυο, από τη μικρή κιόλας ηλικία, είναι σύμμαχος στην αποστολή που θα αναλάβουν να φέρουν σε πέρας. Συνήθως η πρόσβαση στην ιστοεξερεύνηση γίνεται με τη χρήση κάποιου φυλλομετρητή (browser) όπως οι Internet Explorer, Mozilla, Google Chrome κ.ά.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΙΣΤΟΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗΣ

Οι στόχοι της συγκεκριμένης ιστοεξερεύνησης διακρίνονται σε γνωστικούς, παιδαγωγικούς και διδακτικούς. Οι μαθητές διαβάζουν το λογοτεχνικό βιβλίο ξέροντας ότι ταυτόχρονα έχουν να διεκπεραιώσουν μια αποστολή-εργασία. Μετά το τέλος της ανάγνωσης και αφού έχουν ασχοληθεί με την ιστοεξερεύνηση είναι ικανοί να ερμηνεύουν άγνωστες λέξεις και φράσεις τοπικής διαλέκτου. Θα

μπορούν επίσης να δίνουν μια δική τους εξήγηση για τον τίτλο του βιβλίου καθώς επίσης και να σκιαγραφούν τους χαρακτήρες του βιβλίου. Επίσης θα ασκηθούν στη δημιουργική γραφή παραμυθιών. Ακόμη θα ασκηθούν στην κριτική αναζήτηση πληροφοριών και εικόνων ώστε να μπορούν με σαφήνεια να παρουσιάζουν στην ολομέλεια της τάξης το προς αναζήτηση θέμα.

Παιδαγωγικοί και διδακτικοί στόχοι είναι να υποστηριχθεί η ομαδοσυνεργατική μέθοδος, να προωθηθεί η συνεργατική διερευνητική μάθηση και να αξιοποιηθεί η προσωπική βιωματική εμπειρία των μαθητών, ώστε να αποκτήσει προσωπικό νόημα για αυτούς η μάθηση. Επίσης αναπτύσσεται ο διάλογος και καλλιεργούνται δεξιότητες έκφρασης του λόγου και οργάνωσης στρατηγικών.

Μέσα από το συγκεκριμένο WebQuest οι μαθητές έρχονται σε ιδιαίτερη επαφή με το συγκεκριμένο βιβλίο αλλά και με κάθε άλλο βιβλίο που θα επιλέξει ο/η εκπαιδευτικός. Γνωρίζοντας οι μαθητές από πριν ότι θα ακολουθήσει μια τέτοια διαδικασία μετά την ανάγνωση του βιβλίου, έχουν ένα επιπλέον κίνητρο ώστε να ασχοληθούν με την ανάγνωση του βιβλίου και έτσι σταδιακά να καλλιεργηθεί η φιλιαναγνωσία τους.

Η ιστοεξερεύνηση αποτελεί έναν εναλλακτικό τρόπο διδασκαλίας. Οι διαδικασίες μέσα από τις οποίες τα παιδιά φτάνουν σε αυτές τις γνώσεις προϋποθέτουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων όπως η συνεργατικότητα, η διερεύνηση, η κατηγοριοποίηση και ομαδοποίηση πληροφοριών και η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, δεξιότητες ζωτικής σημασίας όχι μόνο για το μάθημα αλλά και για την ίδια τη ζωή.

<http://bit.ly/1jQ6fIU>